Olay I

(A) ve (B), (C) Belediyesi sınırları içerindeki birbirine komşu iki parseli ayrı ayrı satın almışlardır.

(A), 13.4.1999 tarihinde Belediye'den aldığı ruhsatla arsası üzerinde inşaat yapmaya başlamışsa da, söz konusu inşaatı 3194 sayılı Kanunun ilgili maddesi gereğince 5 yıllık süre içerinde tamamlayamamış ve bu nedenle sürenin bittiği 13.04.2004 tarihinden on gün sonra, 23.4.2004 tarihinde yeni bir ruhsat başvurusu yapmıştır. Belediye, (A)'nın ruhsat talebini karşılamakla birlikte ilgili yapının 10 gün süre zarfında ruhsatsız konumda bulunmasından ötürü anılan Kanunun 42nci maddesi gereğince para cezasına hükmetmiştir.

(B) ise maliki bulunduğu parselde dört katlı iki ayrı yapının inşaatına başlamış ise de İdare'den herhangi bir izin talebinde bulunmamıştır. Bir müddet sonra, Belediye zabıtasının yapmış olduğu olağan denetimlerde durumun tespit edilmesi üzerine inşaatlar derhal durdurularak mühürlenmiş ve Belediye Encümeni kararı ile her iki yapı için iki ayrı para cezasına hükmedilmiştir. (B), "denetimin tüm inşaat için yapıldığı"nı belirtmiş ve "bir eylem için birden fazla ceza verilemeyeceği" yolundaki Ceza Hukuku ilkesini gerekçe göstererek işlemin hukuka aykırı olduğu ve düzeltilmesi gerektiği iddiasıyla Belediye'ye itiraz etmiş ancak bu talebi reddedilmiştir. Bunun üzerine söz konusu cezaları ödeyen (B), altı kata kadar yapı izni alabilmek için yaptığı başvuru kabul edildikten sonra binaların inşaatını tamamlamıştır.

Bir müddet sonra bölgede meydana gelen deprem neticesinde (B)'ye ait her iki bina da çökmüş ve içinde yer alan kiracılardan biri hayatını kaybetmiştir. Olaydan hemen sonra resmi görevli ve uzmanlarca yapılan incelemeler sonucunda taşınmazların bulunduğu arazinin zemin yapısından ötürü en fazla 2 katlık inşaatları taşıyabileceği ortaya çıkmıştır.

İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER:

3194 Sayılı İmar Kanunu:

Madde 29 - Yapıya başlama müddeti ruhsat tarihinden itibaren iki yıldır. Bu müddet zarfında yapıya başlanmadığı veya yapıya başlanıp da her ne sebeple olursa olsun, başlama müddetiyle birlikte beş yıl içinde bitirilmediği takdirde verilen ruhsat hükümsüz sayılır. Bu durumda yeniden ruhsat alınması mecburidir…

Madde 32 - Bu Kanun hükümlerine göre ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar hariç; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...) tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur.

Durdurma, yapı tatil zaptının (tutanağının) yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshası da muhtara bırakılır.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden (…) mühürün kaldırılmasını ister.

Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni (…) kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir.

Madde 42 – ...Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının sahibine ... yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, beşyüz Türk Lirasından az olmamak üzere, ... idari para cezaları uygulanır ...

SORULAR:

1- Olayda Belediyenin yürütmüş olduğu faaliyet, İdarenin ne tür etkinliklerindendir? Açıklayınız.
2- Olaydaki işlemlerden ruhsat "(izin)"in kolluk usulleri içerisinde taşıdığı anlamı "bildirim" usulü ile karşılaştırarak anlatınız.
3- Olaydaki idari işlemleri belirleyerek bunları "maddi" bakımdan tasnif ediniz.
4- Belediye'nin (A)'nın taşınmazına ilişkin olarak gerçekleştirdiği işlemi "sebep" ve "konu" unsurları yönünden tartışınız.
5- Belediye'nin (B)'nin her iki taşınmazına da para cezası kesmesi hukuka uygun mudur? Neden?
6- İlgili mevzuatı da dikkate alarak, (B)'nin ruhsat başvurusunda bulunmasa idi nasıl bir yaptırımla karşı karşıya kalacağını açıklayınız. Bu yaptırımın idari kolluk alanındaki görünüm ve şartlarını yazınız.
7- (B)'nin taşınmazında bulunan kiracının hayatını kaybetmesinden ötürü Belediye'nin sorumluluğu var mıdır? Var ise, sorumluluk esasını açıklayınız.
8- Eğer belediye altı kat yerine tek kat için izin vermiş ve bina depremde yine de çökmüş olsa idi bir önceki sorunun cevabı değişir miydi? Açıklayınız.

OLAY II:

(A) Şirketi, güzergâhları belirlenen 14 hattaki "toplu taşıma" hizmetinin 49 yıllığına devredilmesine yönelik olarak (B) belediyesi ile yaptığı sözleşme çerçevesinde faaliyette bulunmaktadır. Şirket otobüslerinin hizmet verdiği bir güzergâhta her gün yolculuk eden harp malulü gazisi (G), kendisine ücretsiz seyahat hakkı tanınması gerektiğini belirterek (B) Belediyesine başvurmuştur. Buna karşılık, Belediye, *"ortada belediye vasıtaları ile doğrudan doğruya belediye tarafından yürütülen bir ulaşım hizmeti olmadığını, ücretsiz seyahat hakkının tanınıp tanınamayacağı hususunun Şirketin takdirinde olduğunu ve Belediyenin bu konuda herhangi bir yetki ve sorumluluğunun bulunmadığını"* belirterek yapılan başvuruyu reddetmiştir.

İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER:

5393 sayılı Belediye Kanunu:
Madde 15 - Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

,,,
f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek.

g) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek…

Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştay'ın görüşü ve İçişleri Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir…

1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun

Madde 2 (Olay tarihindeki haliyle)- Milli Mücadeleye iştiraklerinden dolayı kendilerine İstiklal Madalyası verilmiş olan Türk Vatandaşları … ile harp malulü Türk vatandaşları ve kendilerine refakat eden eşleri, … belediye vasıtalarında ücretsiz seyahat edebilirler.

SORULAR:

1- (Ş), şirketi tarafından yürütülen faaliyetin niteliği, Şirketin (B) Belediyesi ile yaptığı sözleşmenin türü ve özellikleri hakkında bilgi veriniz. Belediyenin (G)'nin başvurusunu reddederken ileri sürdüğü gerekçelerin hukuksal bakımdan yerinde olup olmadığını tartışınız.

2- Belediyenin (Ş) Şirketinin faaliyeti üzerindeki denetimi ile şehirlerarası yolcu taşımacığı yapan (V) Firmasının faaliyeti üzerindeki denetimi arasında herhangi bir fark bulunmakta mıdır? Neden? Açıklayınız.

3- a) Şehir içi toplu taşıma işinin özel hukuk kişisi eliyle değil de, "emanet" yöntemi ile görülmesi durumunda, belediye otobüsünün İdarenin hangi tür mallarından olduğunu;

b)Yolcuların belediye otobüs durağından yararlanmalarının ne tür bir yararlanma örneği oluşturduğunu; gerekçeli bir biçimde açıklayınız.